

**Jak správně jednat? Jaká je demokritovská, kynická, platónovská, aristotelská etika?
V jaké situaci by jsme je mohli uplatnit? Fungují/nefungují tyto myšlenky?**

1. **Démokritos:** O dobré mysli: člověk, který chce být dobré mysli, nesmí dělat hodně, a to ani v soukromí ani na veřejnosti, a v tom, co dělá, si nesmí vybírat nic, co přesahuje jeho schopnost a jeho přirozenost. Musí si dávat velký pozor na to, aby se neujímal něčeho, co přesahuje jeho síly, a to ani tehdy, když mu přeje štěstěna a nabádá ho k něčemu většímu. Neboť lehké břemeno je bezpečnější než břemeno příliš velké.
2. **Sokratovské školy:** Když byl ve filozofické rozepři s Hipparchií Theodoros v nouzi, nadzvedl její šaty a odhalil ji, ona ovšem zůstala klidná, jelikož pro kyniky byla nahota přirozená (často byli nazí i na veřejnosti, veřejně i masturbovali a souložili - za ctnost totiž považovali tzv. bezostyšnost - za nic přirozené se nemusíme stydět). Theodoros poukázal na to, že ženy mezi filozofy nepatří: „Zda je tohle ta, která člunky opustila u stavu?“ Načež mu odpověděla: „Ano Theodóre, já to jsem. Ale snad si nemyslíš, že jsem si špatně poradila, použila-li sem vzdělání času, který jsem měla věnovat stavům?“¹
3. **Platón (Ústava):** ... pokud je lež bohem skutečně neužitečná, lidem však užitečná jako nějaký druh léku, je jasné, že takový prostředek třeba dát lékařem, dokud neodborníci by ho neměli ani dotknout. 389B
Vládcem státu, pokud vůbec komu přísluší mluvit nepravdu nebo nepřitelem, nebo občanem ve prospěch státu, zatímco z ostatních nikdo nesmí použít takovýto prostředek. 389 C ... A zda nespočívá rozumnost, pokud jde o široké masy, zejména v tom, aby jednak poslouchali představených a jednak se sami věděli ovládat v požitcích pití, lásky a jídla? 389 E
4. **Platón (Ústava):** ... přirozená schopnost pro státní službu u žen je jistá než u mužů ... Pro takové muže třeba tedy vybrat i takové ženy, aby s nimi žili společně a konaly strážní službu ... 456B ... ať se tedy svléknou ženy - stráž, neboť namísto šatů budou oděné ušlechtilostí - a ať se zúčastní boji a ostatní strážní službě pro stát a ať nic jiného nedělají. 457b
Aby všechny ženy byly společné všem těmto mužům a soukromě by ani jedna nežila s nikým, aby i děti byly společné a aby otec nepoznal své dítě a dítě svého otce. 457d
5. **Platón (Ústava):**... úřady ... pak vezmou děti zdatné rodiče a zanesou jejich ..do kojeneckého oddělení chůvy, které bývají odděleně v zvláštní části města, ale děti horších rodiče, neduživé ... ať odstraní, jak se patří, na nepřístupném a neznámém místě. 460c

¹ DIOGENES LAERTIOS. Životy, názory a výroky proslulých filosofů, 1995, s. 254. Člunky byly pravděpodobně součástí stavů - kterými pracující provlíkal mezi nitěmi...

6. **Aristoteles:** Ctnost je středností, něčím, co je od obou konců stejně vzdáleno¹⁶. Ctnost mravní se projevuje v ovládnání citů a v jednání, a obojí má svůj nadbytek, nedostatek i střed. Nadbytek jest chybou a nedostatek bývá kárán, střed však bývá chválen a je správný - a toto obojí přísluší ctnosti....Avšak ne každé jednání a cit dosahují středu. Některé (např. škodolibost, závist, cizoložství) jsou již podle názvu špatné, a proto nejsou kárány za nadbytek či nedostatek, ale pro svou špatnost z podstaty. (ARISTOTELES. Etika Nikomachova. Druhé, rozšířené vydání. Praha: Rezek, 1996, s. 56-59)